

ทัศนคติเชิงนิเวศของประเทศจีนในยุคใหม่กับรากฐานแห่งปรัชญาเต๋า: กรณีศึกษาสมุดปกขาว “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน”¹

เหยา ซื่อฉี²

Received: May 1, 2023

Revised: November 14, 2023

Accepted: November 18, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ลักษณะภาษาจากการประเมินระบบทัศนคติในสมุดปกขาวเรื่อง “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน” ตามทฤษฎีการประเมินค่าของมาร์ตินและไวต์ (2) วิเคราะห์ทัศนคติเชิงนิเวศของประเทศจีนในยุคใหม่ที่สะท้อนให้เห็นจากสมุดปกขาว ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะภาษาการประเมินระบบทัศนคติมี 3 ประเภทเรียงตามลำดับการพบจากมากไปน้อย ได้แก่ (1) ระบบการวินิจฉัย (2) ระบบความนิยมชมชอบ และ (3) ระบบอารมณ์ความรู้สึก โดยประเภทระบบการวินิจฉัย และระบบความนิยมชมชอบเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างมากและเป็นไปในทางบวก ขณะที่คำประเมินระบบอารมณ์ความรู้สึกมีจำนวนปรากฏน้อยที่สุด สำหรับทัศนคติเชิงนิเวศของประเทศจีนยุคใหม่ที่สะท้อนให้เห็นได้จากสมุดปกขาวนั้นสามารถพิจารณาได้จาก 3 ทัศนะ ได้แก่ มุมมองภาพรวม มุมมองความเท่าเทียมกัน และมุมมองอนาคต ทั้งนี้สามารถช่วยปลูกความตระหนักรู้เชิงนิเวศของผู้คนเพื่อให้เกิดความเคารพ และอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวความคิด “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” และ “เต๋าเคลื่อนตามธรรมชาติ” อันเป็นรากฐานแห่งปรัชญาเต๋าวินิจฉัยวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ รวมถึงบรรลุเป้าหมายในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของมนุษยชาติ

คำสำคัญ: ระบบทัศนคติ; วาทกรรมสมุดปกขาว; ทัศนคติเชิงนิเวศ; แนวคิดปรัชญาเต๋า; การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

¹ โครงการวิจัยประจำปีแผนพัฒนาฯ 5 ปี ฉบับที่ 14 ด้านปรัชญาและสังคมศาสตร์แห่งมณฑลกว่างตุง สาธารณรัฐประชาชนจีน “การศึกษาวินิจฉัยเรื่องการเผยแพร่ข้ามวัฒนธรรมและอิทธิพลจากคัมภีร์ *เต๋าเต๋อจิง* และระบบความคิดแบบปรัชญาเต๋าวินิจฉัยในประเทศไทย” (หมายเลขโครงการ: GD22YWW01) [广东省哲学社会科学‘十四五’规划青年项目“《道德经》及其思想体系在泰国的跨文化传播与影响研究”(项目编号: GD22YWW01)]

² หน่วยงานผู้แต่ง: คณะภาษาและวัฒนธรรมตะวันออก มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกว่างตุง
อีเมล: krisevaysq@hotmail.com

Chinese Ecological Attitudes in the Modern Era and Foundations of Taoist Philosophy: A Case Study of the “Biodiversity Conservation in China” Whitepaper³

Yao Siqu⁴

Received: July 13, 2023

Revised: November 14, 2023

Accepted: November 18, 2023

Abstract

This paper analyzed (1) the language representations of attitude resources in the “Biodiversity Conservation in China” whitepaper based on Martin and White’s appraisal theory, and (2) hidden modern Chinese eco-attitudes as reflected in the whitepaper. The findings were that the whitepaper used all three attitude subcategories: (1) judgment, (2) appreciation, and (3) affect, in decreasing order of significance. Judgment and appreciation were highly proportional and positive, while distribution of affect was minimal. Chinese eco-attitudes in the new era, as reflected in the white paper, may be considered from three perspectives: overall outlook, equality and future perspective. Ecological awareness of respecting and protecting nature may be awakened, influenced by the concepts of “heaven and man are united as one” and “Tao operates naturally” as fundamental philosophies in traditional Chinese culture. Promoting harmonious coexistence between humans and nature would boost natural resource protection and sustainable development.

Keywords: attitude system, whitepaper discourse, ecological attitude, Taoist philosophy, biodiversity conservation

³ Guangdong Regular Program (Youth Project) of 14th Five-Year Plan on Philosophy and Social Sciences “A Study on the Cross-cultural Transmission and Influence of the *Tao Te Ching* and its Ideological Systems in Thailand” (Project Number: GD22YWW01)

⁴ Affiliation: Faculty of Asian Languages and Cultures, Guangdong University of Foreign Studies
E-mail: krisevaysq@hotmail.com

1. บทนำ

ณ ปัจจุบันทั่วทั้งโลกได้เผชิญหน้ากับความท้าทายอันรุนแรงของอัตราการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีสาเหตุจากการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และการเสื่อมถอยทางระบบนิเวศ ในการนี้สำนักงานข้อมูลสภาพแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงได้ออกประกาศสมุดปกขาว “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน” 《中国的生物多样性保护》 เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม ค.ศ. 2021 นับเป็นสมุดปกขาวสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพฉบับแรกๆ ที่ออกโดยรัฐบาลประเทศจีน มีฐานะเป็นตำราฉบับทางการที่แสดงจุดยืนและท่าทีในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางชีวภาพ รวมถึงการสร้างอารยธรรมเชิงนิเวศของรัฐบาลจีน สมุดปกขาวฉบับนี้ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือสำหรับประเทศจีนในการถ่ายทอดข้อมูลที่สำคัญเท่านั้น ทว่ายังเป็นหนึ่งในหนทางสำคัญที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเข้าใจสภาพการณ์แห่งการสร้างอารยธรรมเชิงนิเวศของประเทศจีน การศึกษาวิจัยสมุดปกขาวฉบับนี้จะช่วยให้ผู้คนในแต่ละแวดวงทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้าใจข้อเสนอเชิงนโยบาย จุดยืน และสภาพการณ์การพัฒนาในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศจีนได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะภาษาในสมุดปกขาวประกอบด้วยคำแสดงการประเมินค่า หรือเรียกว่า ทรัพยากรการประเมินค่า (Appraisal Resources) ส่วนทฤษฎีการประเมินค่าที่เสนอโดยนักวิชาการเจมส์ มาร์ติน (James Martin) (J. R. Martin, 2000; R. D. Martin, 2007) และปีเตอร์ ไวต์ (Peter White) (White, 2001) ในยุคคริสต์ทศวรรษที่ 1990 สามารถสำรวจทรัพยากรการประเมินค่าต่าง ๆ ที่ครอบคลุมด้วยภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นและจุดยืนของผู้ใช้ภาษาซึ่งระบบทัศนคติ (Attitude System) ในทฤษฎีการประเมินค่ามีบทบาทสำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงทัศนคติของผู้ใช้ภาษา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า หากนำทฤษฎีการประเมินค่ามาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ลักษณะภาษาการประเมินค่าระบบทัศนคติจากสมุดปกขาว “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน” จะไม่เพียงแต่ช่วยให้เรียนรู้และทราบถึงทัศนคติเชิงนิเวศของประเทศจีนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุมมองและความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ แต่ยังสามารถแสดงให้เห็นถึงปรัชญาแนวคิดของปรัชญาสำนักเต๋าที่แฝงอยู่เบื้องหลังสมุดปกขาวอีกด้วย

2. ทฤษฎีการประเมินค่า และระบบทัศนคติ

ทฤษฎีการประเมินค่า (Appraisal Theory) เป็นทฤษฎีของเจมส์ อาร์. มาร์ติน (James R. Martin) นักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียเมื่อช่วง ค.ศ. 1990 แห่งศตวรรษที่ 20 ทฤษฎีนี้พัฒนามาจากหน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Function) ในภาษาศาสตร์เชิงระบบและหน้าที่ (Systemic Functional Linguistics) และได้ขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบปฏิสัมพันธ์ไปสู่ระดับวาทกรรมและความหมายอรรถศาสตร์ และยังเน้นย้ำถึงปฏิสัมพันธ์เชิงทัศนคติมากขึ้น (Fang, 2014) โดยมุ่งให้ความสำคัญต่อเจตคติ ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ และวิธีการของแหล่งที่มาเชิงมูลค่าที่แสดงออกในวาท มาร์ติน (J. R. Martin, 2000) เชื่อว่า การประเมินค่าเป็นระบบอย่างหนึ่งที่แสดงความหมายเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้คนใช้ทรัพยากรทางการประเมินค่าในการเจรจาต่อรองความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น กล่าวคือส่งความรู้สึกหรืออากัปกริยาท่าทีที่ตนเองมีต่อบุคคลหรือสรรพสิ่งต่าง ๆ แก่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง บางส่วนผ่านทรัพยากรทางการประเมินค่า ครั้นแล้วจึงปรับประสานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้สอดคล้องกัน ดังนั้น ความเกี่ยวข้องในลำดับแรกสุดของ

การประเมินค่าคืออากัปกริยา ท่าที หรือทัศนคติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นลักษณะท่าทีที่บุคคลหนึ่งเลือกใช้ต่อวัตถุแวดล้อมรอบตัว การกระทำของคนอื่น หรือเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้น

ปัจจุบันนักวิชาการมีแนวโน้มจะดำเนินงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการประเมินค่าจากระดับคำศัพท์ (J. R. Martin, 2017, 2000; J. R. Martin & Rose, 2003; J. R. Martin & White, 2005; Thomson & White, 2008) โดยหลักแล้ว จะทำการประเมินอุดมการณ์ของผู้ใช้ภาษาผ่าน ‘คำศัพท์เชิงการประเมิน’ (evaluative lexis) (Wang, 2001) โดยแบ่งเป็นระบบย่อย 3 ประเภท ได้แก่ ระบบทัศนคติ (Attitude) ระบบการมีส่วนร่วม (Engagement) และระบบระดับชั้น (Graduation)

ระบบทัศนคติ เป็นแก่นสำคัญของทฤษฎีการประเมินค่า รวมทั้งเป็นการตัดสินใจทางอารมณ์และทางคุณค่าที่มีต่อผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการ ดังที่มาร์ติน (J. R. Martin, 2000) กล่าวว่า โดยหลักแล้วเป็นการตัดสินใจและการวิพากษ์พฤติกรรมมนุษย์ (behavior) ตัวบท/กระบวนการ (text/process) ตลอดจนปรากฏการณ์ (phenomena) ซึ่งสามารถใช้ในการประกอบสร้างความหมายเชิงการประเมินค่าได้ ระบบทัศนคติสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระบบย่อยตามคุณลักษณะความหมายของคำ ได้แก่ การวินิจฉัย (Judgement) ความนิยมชมชอบ (Appreciation) และอารมณ์ความรู้สึก (Affect) (White, 2001, p. 1; R. D. Martin, 2007, p. 59) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) **การวินิจฉัย** จัดอยู่ในขอบเขตหมวดหมู่ทางจริยธรรม ไม่เพียงแต่เป็นการตัดสินใจเชิงศีลธรรมหรือพฤติกรรม แต่ยังเป็น การประเมินค่าที่กระทำต่อพฤติกรรมของผู้ใช้ภาษาโดยยึดตามศีลธรรมจริยธรรมและบรรทัดฐานสังคม ซึ่งมี 2 แง่มุม คือ ค่านิยมทางสังคม (social esteem) และข้อบังคับทางสังคม (social sanction) การตัดสินใจทางสังคมเป็นการตัดสินใจที่เสียของแต่ละปัจเจกบุคคลในสังคม มิได้ถูกผูกมัดด้วยกฎหมาย รวมถึงลักษณะบรรทัดฐาน (normality) สมรรถภาพ (capability) และความอดสาหัส (tenacity) ส่วนข้อบังคับทางสังคมเป็นการประเมินค่าทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม กฎหมาย ศาสนา และด้านอื่น ๆ เป็นต้น รวมถึงลักษณะความน่าเชื่อถือ (veracity) และความชอบธรรม (propriety) (J. R. Martin & White, 2005, pp. 42-43)

(2) **ความนิยมชมชอบ** จัดอยู่ในขอบเขตหมวดหมู่ทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งใช้สำหรับดำเนินการประเมินสรรพสิ่งหรือปรากฏการณ์ และวิเคราะห์คุณค่าของสรรพสิ่ง ประกอบด้วย 3 ประเภท ได้แก่ การตอบสนอง (reaction) การประกอบส่วน (composition) และคุณค่า (valuation) (J. R. Martin & White, 2005, pp. 35-36) “ตอบสนอง” หมายถึงการที่สรรพสิ่งดึงดูดความสนใจผู้คนได้อย่างไร ทำให้ผู้คนพึงพอใจหรือไม่ ขณะที่ “การประกอบส่วน” หมายถึงความสมดุลและความซับซ้อน ส่วน “คุณค่า” หมายถึงการสร้างสรรค์ ความจริงแท้ และความทันกาล ฯลฯ (J. R. Martin & White, 2005, pp. 49, 52, 56)

(3) **อารมณ์ความรู้สึก** อยู่ในขอบเขตหมวดหมู่ทางจิตวิทยา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประเมินอารมณ์ในด้านบวกและลบ เป็นแนวโน้มทางความรู้สึกอย่างไรอย่างหนึ่งของผู้พูดต่อสรรพสิ่ง แบ่งออกเป็นความปิติยินดี/ความไม่ปิติยินดี (un/happiness) ความปลอดภัย/ความไม่ปลอดภัย (in/security) และความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจ (dis/satisfaction) เป็นต้น

สรุปได้ว่า ระบบทัศนคติเป็นสาขาย่อยที่สำคัญอย่างหนึ่งของทฤษฎีการประเมินค่า ระบบย่อยทั้ง 3 ระบบหรือมโนทัศน์ความหมาย 3 ประเภท มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น เป็นการจำแนกแง่มุมที่หลากหลายของแต่ละด้านตามอุดมการณ์ในตัวบท รวมทั้งยังเป็นการแสดงความสัมพันธ์ที่เติมเต็มซึ่งกันและกัน

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิดอารยธรรมเชิงนิเวศยุคใหม่ของสีจิ้นผิง (习近平新时代中国特色社会主义思想) ไม่เพียงแต่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความคิดสังคมนิยมแบบลักษณะเฉพาะของประเทศจีนในยุคสมัยใหม่ของสีจิ้นผิงเท่านั้น (Deng & Zhang, 2022) แต่ยัง

เป็นมุมมองอารยธรรมใหม่และแนวคิดเชิงนิเวศที่ตั้งอยู่บนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอารยธรรมของมนุษยชาติ (Li & Kang, 2023) โดยใช้แนวความคิดเชิงนิเวศลัทธิมาร์กซ์เป็นพื้นฐานเชิงทฤษฎี ซึ่งทำความเข้าใจความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติว่าเป็นตรรกะเชิงคุณค่าของ “การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง” (以人民为中心) (Wang, 2022; Xiao & Hu, 2022) เน้นย้ำว่ามนุษย์และธรรมชาติเป็นองค์รวมเชิงอินทรีย์ที่ไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้ การอนุรักษ์ธรรมชาติก็คือการปกป้องประชาชนเอง ซึ่งได้สืบทอดและพัฒนามุมมองแห่งธรรมชาติ มุมมองความปรองดอง และอื่น ๆ ในชนบทวัฒนธรรมดั้งเดิมอันยอดเยี่ยมของชนชาวจีน โดยซึมซับและยกระดับภูมิปัญญาเชิงนิเวศในอารยธรรมจีน (Zhang & Feng, 2020) เพื่อระบุชี้ชัดทิศทางสำหรับการรับมือวิกฤตการณ์เชิงนิเวศทั่วโลก ชักนำสู่การแปลงรูปเชิงนิเวศซ้ำของพฤติกรรมแนวความคิดส่วนหลักด้านสาธารณสุขสังคม ก่อสร้างมุมมองอารยธรรมเชิงนิเวศทางสังคมนิยมอย่างแน่นหนา (Huan, 2022)

แนวความคิดประชาคมร่วมกันแห่งชีวิตของมนุษย์และธรรมชาติ (人与自然生命共同体理念) นอกจากเป็นข้อสรุปตามการอนุมานใหม่สำหรับแนวคิดอารยธรรมเชิงนิเวศของสัจจันผิงแล้ว ยังเป็นแนวคิดนวัตกรรมใหม่อันแสดงถึงอัตลักษณ์จีนเชิงนิเวศอีกด้วย อีกทั้ง ยังเป็นการอธิบายความร่วมมือและการพัฒนาทางนวัตกรรมใหม่ที่มีต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมอันยอดเยี่ยมของชนชาติจีนอย่าง “มนุษย์กับธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” (天人合一) “เต๋าคล้อยตามธรรมชาติ” (道法自然) และภูมิปัญญาเชิงนิเวศอื่น ๆ แนวคิดนี้ไม่เพียงแต่สืบทอดและพัฒนามุมมองธรรมชาติเชิงนิเวศของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชนชาติจีนอย่างสร้างสรรค์เท่านั้น แต่ก็ยังซึมซับและถอดบทเรียนจากผลสำเร็จขั้นใหม่ล่าสุดของการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติด้วย ซึ่งความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ระหว่างมนุษย์และธรรมชาตินี้ เป็นแก่นแท้ภายในเชิงทฤษฎีในการตอบสนองกับวิกฤตเชิงนิเวศทั่วโลก และเป็นการประกอบสร้างอารยธรรมเชิงนิเวศรูปแบบใหม่ขึ้น (Li, 2018) ซึ่งแนวความคิดนี้ซึมซับและถอดบทเรียนทรศนะหัวใจสำคัญของทฤษฎีลัทธิองค์รวม โดยมองมนุษย์และธรรมชาติเป็นองค์รวมของชีวิตที่เป็นเอกภาพเดียว ยอมรับคุณค่าภายในของธรรมชาติ ยกย่องตำแหน่งสถานะหลักของธรรมชาติ ว่ามนุษย์ชาติจัดเป็นสมาชิกของประชาคมร่วมกันแห่งโลกเช่นเดียวกับสิ่งมีชีวิตอื่นในธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังเน้นถึงความสัมพันธ์องค์รวมที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แบ่งแยกกันไม่ได้ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยวิพากษ์วิจารณ์ถึงทัศนคติการอยู่เหนือกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น และได้แย้งพฤติกรรมการบงการครอบงำธรรมชาติของมนุษย์ (Cai & Wang, 2020)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

4.1 ลักษณะภาษาจากการประเมินระบบทัศนคติในสมุดปกขาว

สมุดปกขาว “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน” ได้รับการชี้แจงด้วยแนวคิดอารยธรรมเชิงนิเวศของสัจจันผิง มีเนื้อความทั้งสิ้นประมาณ 140,000 ตัวอักษร ประกอบขึ้นด้วย 3 ส่วนหลักคือ อาร์มภบท เนื้อความหลัก และบทสรุป ครอบคลุมใจความ 4 ส่วน ได้แก่ (1) คำจูนแนวคิดการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ (2) ปรับปรุงประสิทธิผลแห่งการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้สูงขึ้น (3) ยกย่องความสามารถในการกำกับดูแลความหลากหลายทางชีวภาพ และ (4) ส่งเสริมการร่วมมือกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น สมุดปกขาวนี้ได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด นโยบาย มาตรการสำคัญ และประสิทธิผลทางความคืบหน้าของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน รวมทั้งแนะนำปฏิบัติการริเริ่มประพจน์และคุณูปการระดับโลกของประเทศจีนในการปฏิบัติพหุภาคีนิยม เพื่อให้ความร่วมมือกันทางความหลากหลายเชิงชีวภาพทั่วทั้งโลกมีความล้าลึกยิ่งขึ้น

หลังจากได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีการประเมินค่า ผู้วิจัยนับจำนวนการเกิดของแต่ละประเภทย่อยในระบบทัศนคติ และคิดเป็นค่าร้อยละ โดยมีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระบบทัศนคติในสมุดปกขาว

ประเภทย่อยของระบบทัศนคติ		จำนวน	ค่าร้อยละ	จำนวน	ค่าร้อยละ	
ระบบการวินิจฉัย (Judgement)	ค่านิยมทางสังคม (social esteem)	สมรรถภาพ (capability)	271	44.43%	449	73.61%
		ความอดสาหัส (tenacity)	49	8.03%		
		บรรทัดฐาน (normality)	32	5.25%		
	ข้อบังคับทางสังคม (social sanction)	ความชอบธรรม (propriety)	81	13.28%		
		ความน่าเชื่อถือ (veracity)	16	2.62%		
ระบบความนิยมชมชอบ (Appreciation)	คุณค่า (valuation)	ความสำคัญ (importance)	45	7.38%	115	18.85%
		การตอบสนอง (reaction)				
	การประกอบส่วน (composition)	ความสมดุล (balance)	21	3.44%		
		ความซับซ้อน (complexity)	20	3.28%		
	คุณภาพ (quality)	คุณภาพ (quality)	17	2.79%		
		ผลกระทบ (impact)	12	1.97%		
ระบบอารมณ์ความรู้สึก (Affect)	ความปลอดภัย (security)	26	4.26%	46	7.54%	
	ความพึงพอใจ (satisfaction)	19	3.11%			
	ความปิติยินดี (happiness)	1	0.16%			
รวมทั้งหมด		610	100.00%	610	100.00%	

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ค่าประเมินระบบทัศนคติที่สะท้อนให้เห็นในตัวบทซึ่งกระจายอยู่ตลอดทั้งเนื้อหาโดยรวมมีจำนวนทั้งหมด 610 คำ ค่าประเมินระบบการวินิจฉัย (Judgement) เป็นสัดส่วนสูงสุด มีจำนวน 449 คำ คิดเป็น 73.61% รองลงมาคือค่าประเมินระบบความนิยมชมชอบ (Appreciation) มีจำนวน 115 คำ คิดเป็น 18.85% และค่าประเมินระบบอารมณ์ความรู้สึก (Affect) มีจำนวนน้อยที่สุดเป็น 46 คำ คิดเป็นเพียง 7.54% ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) **ระบบการวินิจฉัย** ประกอบด้วย 2 ประเภทย่อย ได้แก่ (a) การตัดสินทางสังคม และ (b) ข้อบังคับทางสังคม ในส่วน ‘การตัดสินทางสังคม’ ประเภทย่อย ‘สมรรถภาพ’ พบมากที่สุดในข้อมูล คิดเป็น 44.43% โดย ‘ความน่าเชื่อถือ’ ในประเภท ‘ข้อบังคับทางสังคม’ มีจำนวนพบน้อยสุด คิดเป็น 2.62%

(2) **ระบบความนิยมชมชอบ** ประกอบด้วย 3 ประเภทย่อย ได้แก่ (a) คุณค่า (b) การตอบสนอง และ (c) การประกอบส่วน โดยประเภทที่พบมากที่สุดคือ ‘ความสำคัญ’ ในประเภท ‘คุณค่า’ ซึ่งมีอยู่ 7.38% ส่วน ‘ความสมดุล’ ในประเภท ‘การ

ตอบสนอง’ เป็นอันดับถัดมาคือ 3.44% และพบ ‘ผลกระทบ’ ในประเภท ‘การประกอบส่วน’ เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งมีอยู่ 1.97%

(3) **ระบบอารมณความรู้สึกรู้สึก** ประกอบด้วย 3 ประเภทย่อยตามลำดับ ได้แก่ (a) ความปลอดภัย (b) ความพึงพอใจ และ (c) ความปีติยินดี

ประเภทคำประเมินระบบอารมณความรู้สึกรู้สึกพบเป็นสัดส่วนน้อยที่สุด และมีจำนวนห่างจากคำประเมินระบบการวินิจฉัย และระบบความนิยมชมชอบอย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะโดยทั่วไปแล้วอารมณความรู้สึกรู้สึกเป็นการสะท้อนออกมาโดยตรงทางทัศนคติเชิงอัตวิสัยที่ขาดแคลนลักษณะเชิงภววิสัยของผู้ใช้ภาษา แต่สมุดปกขาวเป็นเอกสารทางการเมืองที่ออกประกาศอย่างเป็นทางการโดยรัฐบาล ซึ่งเป็นตัวแทนแห่งปณิธานของประเทศ ถ้อยความโวหารมักเคร่งครัดและเป็นเชิงภววิสัยเสมอ ด้วยเหตุนี้ คำประเมินระบบการวินิจฉัยในสมุดปกขาวจึงโดดเด่นที่สุด ขณะที่คำประเมินระบบอารมณความรู้สึกรู้สึกพบจำนวนน้อยมาก

4.1.1 ระบบการวินิจฉัย (Judgement)

ผลการศึกษาข้อมูลพบว่า ระบบการวินิจฉัยในสมุดปกขาวส่วนใหญ่เป็นการประเมินการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน โดยประเทศจีนได้ทุ่มเทความพยายามอย่างยิ่งยวด สำหรับการอนุรักษ์และบริหารจัดการความปลอดภัยเชิงชีวภาพ ดังนั้นจึงมีการใช้ระบบการวินิจฉัยในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการประเมินในเชิงบวก โดยสร้างความกระตือรือร้นในการอนุรักษ์และบริหารจัดการความปลอดภัยเชิงชีวภาพ จากนั้นทำการผสมผสานความตระหนักรู้ของผู้อ่าน ส่งเสริมให้ผู้อ่านสร้างค่านิยมทางนิเวศเชิงบวก ตัวอย่างเช่น

[ตัวอย่างที่ 1]

中国坚持^[social esteem, +tenacity] 多边主义, 注重广泛开展合作交流, 凝聚全球生物多样性保护治理合力^[social esteem, +capability]。借助“一带一路”“南南合作”⁵等多边合作机制^[social esteem, +normality], 为发展中国家保护生物多样性提供支持, 努力^[social esteem, +tenacity] 构建地球生命共同体。

แปล : ประเทศจีนยึดมั่น^[social esteem, +tenacity] ในพหุภาคีนิยม มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการริเริ่มขยายความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง **ผสมผสานกำลัง**^[social esteem, +capability] ในการบริหารจัดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก อาศัยความช่วยเหลือของ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” “ความร่วมมือแบบใต้-ใต้” (South-South Cooperation) และ**กลไกความร่วมมือเชิงพหุภาคี**^[social esteem, +normality] อื่น ๆ เพื่อมอบการสนับสนุนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา และ**พยายาม**^[social esteem, +tenacity] สร้างประชาคมร่วมกันแห่งชีวิตบนโลก

คำว่า “ยึดมั่น” (坚持) และ “พยายาม” (努力) ในตัวอย่างที่ (1) เป็นการยอมรับในพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์และบริหารจัดการความปลอดภัยเชิงชีวภาพทั่วโลกของประเทศจีน ขณะเดียวกันก็ยืนยันความเชื่อมั่นอันหนักแน่นของประเทศจีนในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเชิงนิเวศ และสร้างประชาคมร่วมกันแห่งชีวิตบนโลก ซึ่งจัดอยู่ในประเภทย่อยความอดุสาหะ (tenacity) เป็นคุณลักษณะเชิงบวก บ่งนัยถึงการยอมรับความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ สำหรับคำว่า “ผสมผสานกำลัง” (凝聚.....合力) เป็นการประเมินค่าเชิงบวกต่อการที่ประเทศจีนได้ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ความหลากหลาย

⁵ ความร่วมมือแบบใต้-ใต้ (南南合作) หมายถึง ความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนาที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ทางชีวภาพทั่วโลกอันลึกซึ้งยิ่งขึ้น และเสริมสร้างกำลังด้านการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพสูงให้แข็งแกร่ง สร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นของผู้คนต่อการอนุรักษ์เชิงนิเวศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น คำว่า “กลไกความร่วมมือเชิงพหุภาคี” (多边合作机制) แสดงออกชัดเจนว่าในขณะที่กำลังตอบสนองต่อปัญหาเชิงนิเวศอย่างกระทันหัน ประเทศจีนได้พิจารณาให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับปรุงระบบนโยบายที่เกี่ยวข้องให้สมบูรณ์และถูกต้องตามมาตรฐาน และสนับสนุนการประสานทำงานร่วมกันระหว่างประเทศ มีส่วนร่วมหลายฝ่ายในการบริหารจัดการเชิงนิเวศทั่วโลก ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างความแข็งแกร่งสำหรับการดำเนินการแผนโครงการและระบบมาตรฐานของการแลกเปลี่ยน โดยมีการร่วมงานกับทุกฝ่ายในระดับนานาชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างประชาคมร่วมกันของทุกชีวิตบนโลก

[ตัวอย่างที่ 2]

中国积极履行《生物多样性公约》及其议定书，促进相关公约协同增效……坚定支持生物多样性多边治理体系，采取一系列政策和措施，**切实履行公约义务**^[social sanction, +propriety]。……推动履约取得**明显**^[social sanction, +veracity]成效。

แปล : ประเทศจีนปฏิบัติตาม “อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ” และพิธีสารอย่างกระทันหัน ส่งเสริมการผนึกกำลังทำงานร่วมกันในสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนระบบธรรมาภิบาลพหุภาคีเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมั่นคง เลือกใช้ชุดนโยบายและมาตรการต่อเนื่อง **ปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งสนธิสัญญาให้เป็นจริง**^[social sanction, +propriety] ผลักดันการปฏิบัติตามพันธสัญญาให้เต็มซึ่งประสิทธิผลที่**ชัดเจน**^[social sanction, +veracity]

[ตัวอย่างที่ 3]

人类必须**尊重**^[social sanction, +propriety]自然、**顺应**^[social sanction, +propriety]自然、保护自然。

แปล : มนุษย์จำเป็นต้อง**เคารพนับถือ**^[social sanction, +propriety]ธรรมชาติ **คล้อยตาม**^[social sanction, +propriety]ธรรมชาติและ**คุ้มครอง**ธรรมชาติ และอนุรักษ์ธรรมชาติ

จากคำว่า “ปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งสนธิสัญญาให้เป็นจริง” (切实履行公约义务) ในตัวอย่างที่ (2) รวมทั้งคำว่า “เคารพนับถือ” (尊重) และ “คล้อยตาม” (顺应) ในตัวอย่างที่ (3) ล้วนเป็นการประเมินความคิดและพฤติกรรมของประเทศจีนเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ความหลากหลายเชิงชีวภาพ ผู้พูดเชื่อว่าพฤติกรรมนั้นย่อมรักษาความสอดคล้องคงไว้ในระดับสูงเพื่อให้ตรงกันกับนโยบายแห่งชาติ ซึ่งพฤติกรรมมีความน่าเชื่อถือและความถูกต้องชอบธรรม เป็นคุณลักษณะเชิงบวก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “เคารพนับถือ” (尊重) และ “คล้อยตาม” (顺应) สะท้อนและเชื่อมโยงกับหลักนิเวศของปรัชญาเต๋าที่ชัดเจนว่า ผู้คนควรเคารพและให้ความสำคัญกับธรรมชาติ โดยไม่คิดขวนขวายวิธีการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อความปรารถนาส่วนตัว ต้องดำรงชีวิตอย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ด้วยวิธีนี้เท่านั้นจึงจะสามารถบรรลุความสามัคคีและความสมดุลที่แท้จริงระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้วางหลักเกณฑ์สมุดปกขาวทำการประเมินค่าเกี่ยวกับความเข้าใจและพฤติกรรมของมนุษยชาติต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมผ่านการวินิจฉัย ทำให้ผู้อ่านรู้จักการหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของมนุษยชาติและธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการผสมกลมกลืนทางการตระหนักรู้ของผู้คน

คำว่า “ชัดเจน” (明显) สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลอันโดดเด่นจากการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของรัฐบาลประเทศจีนผ่านสมุดปกขาว เผยให้ทั่วโลกว่าประเทศจีนยืนอยู่บนเงื่อนไขพื้นฐานระดับชาติ ปฏิบัติตามสนธิสัญญานานาชาติอย่างกระทันหัน ส่งเสริมการผนึกกำลังร่วมทำงานกันในสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลประเทศจีนได้ถ่ายทอดแนวความคิดประชาคมร่วมกันแห่งชีวิตของมนุษย์และธรรมชาติและการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งแก่ประเทศตนเอง

และชนชาวโลก แสดงออกถึงประพจน์ของประเทศจีนที่ร่วมกันส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางชีวภาพทั่วโลกอย่างยั่งยืน

4.1.2 ระบบความนิยมชมชอบ (Appreciation)

เป้าหมายการประเมินระบบความนิยมชมชอบในสมุดปกขาวโดยหลักแล้วคือ สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของทรัพยากรทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศ ผู้ใช้ภาษาได้อาศัยวิธีการประเมินระบบความนิยมชมชอบนี้ในการเรียกร้องให้ประชาชนลงมือปฏิบัติจริงในการคุ้มครองสภาพการณ์สภาพแวดล้อมเชิงนิเวศทั่วโลก และทำให้เจตนาของมนุษยชาติที่ต้องการขับเคลื่อนธรรมชาติมีแนวโน้มเข้าใกล้ความเป็นจริง เพื่อกระตุ้นผู้คนให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการลงมือปฏิบัติ จุดประสงค์นี้ได้ส่งผลให้วาทกรรมต่อการสร้างอารยธรรมเชิงนิเวศปรากฏเป็นจริงในแง่มุมบางประการ ตัวอย่างเช่น

[ตัวอย่างที่ 4]

在社会发展中优先考虑生物多样性保护，以生态本底和自然禀赋为**基础** [valuation, +importance]，科学配置自然和人工保护修复措施，对**重要** [valuation, +importance] 生态系统、生物物种及遗传资源实施有效保护，保障生态安全和生物安全。

แปล : พิจารณาการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพก่อนเป็นสำคัญในการพัฒนาสังคม โดยใช้ภูมิหลังเชิงนิเวศและสิ่งที่มีมาแต่เดิมทางธรรมชาติเป็น**พื้นฐาน** [valuation, +importance] กำหนดมาตรการบูรณะฟื้นฟูเชิงการอนุรักษ์แบบธรรมชาติและแบบที่มนุษย์ประดิษฐ์อย่าง เป็นวิทยาศาสตร์ ดำเนินการปกป้องระบบนิเวศ สายพันธุ์สิ่งมีชีวิตและทรัพยากรทางพันธุกรรมที่**สำคัญ** [valuation, +importance] ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรับรองความปลอดภัยเชิงนิเวศและความปลอดภัยเชิงชีวภาพ

คำว่า “พื้นฐาน” (基础) และ “สำคัญ” (重要) ในตัวอย่างที่ (4) จัดอยู่ในระบบความนิยมชมชอบ ประเภทย่อยว่า ด้วยคุณค่า (valuation) โดยผู้พูดเชื่อว่าการรับประกันเชิงนิเวศกับความปลอดภัยเชิงชีวภาพ และการบำรุงรักษาชีวิตที่สมบูรณ์แข็งแรง เป็นส่วนเชื่อมโยงที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพและเสถียรภาพของระบบนิเวศ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการปลูกฝังส่งเสริมแนวความคิดในการเคารพและอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างมั่นคง ส่วนคุณค่าทางสังคมด้านการอนุรักษ์ระบบนิเวศ สายพันธุ์สิ่งมีชีวิตและทรัพยากรทางพันธุกรรมนั้นเห็นได้อย่างเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้ง

[ตัวอย่างที่ 5]

公众参与生物多样性保护的方式更加**多元化** [composition, +complexity]。

แปล : วิธีการมีส่วนร่วมของสาธารณชนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมี**ความหลากหลาย** [composition, +complexity] มากยิ่งขึ้น

[ตัวอย่างที่ 6]

中国将始终做万物**和谐** [composition, +balance] 美丽家园的维护者、建设者和贡献者，……实现人与自然**和谐共生** [composition, +balance] 美好愿景。

แปล : ประเทศจีนจะเป็นผู้พิทักษ์ ผู้ก่อสร้าง และผู้พิศบ้านเรือนที่**ปรองดอง** [composition, +balance] และงดงามสำหรับทุกสรรพสิ่งเสมอทำให้วิสัยทัศน์อันสวยงามของ**การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน** [composition, +balance] ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติเกิดขึ้นจริง

[ตัวอย่างที่ 7]

积极探索生物多样性保护与乡村振兴**协同**^[composition, +balance] 推进.....建设人与自然**和谐**^[composition, +balance] **相处**^[composition, +balance]、**共生共荣的**^[composition, +balance] 美丽家园。

แปล : สำรองเชิงรุกในการผลักดัน**ประสานร่วมกัน**^[composition, +balance] ส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการฟื้นฟูชนบท เพื่อก่อสร้างบ้านเรือนอันงดงามที่มนุษย์และธรรมชาติ**ปฏิบัติต่อกันอย่างกลมกลืน**^[composition, +balance] และ**อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเจริญรุ่งเรือง**^[composition, +balance]

ในตัวอย่างที่ (5) คำว่า “ความหลากหลาย” (多元化) เป็นการใช้คำที่แสดงความนิยมชมชอบเชิงบวกของประเภทย่อยความซับซ้อน (complexity) ในการประเมินวิธีการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ ซึ่งสรุปกล่าวได้ถ่ายทอดความซับซ้อนและความหลากหลายของวิธีการอนุรักษ์แก่บรรดาผู้คน รวมถึงการประชาสัมพันธ์และการศึกษาเชิงอนุรักษ์ การขึ้นนำของรัฐบาล และการปฏิบัติการของสถานองค์กร ตลอดจนการประชาสัมพันธ์เชิงวิทยาศาสตร์อย่างแพร่หลายเป็นสากล และกิจกรรมการศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อเรียกร้องให้บุคคลในสังคมทั้งหมดมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้พัฒนาไปอีกระดับ รวมถึงการเสริมสร้างจิตสำนึกแห่งการอนุรักษ์ของสาธารณชน

คำว่า “การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน” (和谐共生) ในตัวอย่างที่ (6) รวมทั้งคำว่า “ประสานร่วมกัน” (协同) และ “ปฏิบัติต่อกันกันอย่างกลมกลืน” (和谐相处) ตลอดจน “อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเจริญรุ่งเรือง” (共生共荣) ในตัวอย่างที่ (7) เป็นการใช้คำที่แสดงความสมดุล (balance) ในเชิงบวกเพื่อนิยามชื่นชมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ชาติกับธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงแรงบันดาลใจสำหรับพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อระบบนิเวศที่ผู้คนนำมาประยุกต์ใช้ และบอกผู้คนเป็นนัยให้ปฏิบัติพฤติกรรมที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ซึ่งในสรุปกล่าว มีหลายครั้งที่ผู้ประพันธ์เรียกร้องให้ผู้อ่านปฏิบัติตนให้มีประโยชน์ในการรักษาความสมดุลเชิงนิเวศ เป็นการผลักดันให้เจตนาของผู้อ่านมีแนวโน้มไปตามการขึ้นนำของสรุปกล่าวโดยตรง เพื่อเรียกร้องให้ผู้คนใส่ใจ ปกป้องทุกสรรพสิ่งเชิงนิเวศ และทำให้พฤติกรรมเหล่านั้นกลายเป็นหน้าที่กับความรับผิดชอบเชิงประวัติศาสตร์ นับเป็นการช่วยเสริมสร้างการตระหนักรู้เรื่องความรับผิดชอบเชิงนิเวศของผู้อ่านให้แข็งแกร่ง และเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมวงจรที่ดีของระบบนิเวศ ตลอดจนช่วยก่อสร้างและส่งเสริมความมั่นคงแข็งแรงของความสัมพันธ์ที่กลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

[ตัวอย่างที่ 8]

近 10 年来, 颁布.....20 多部生物多样性相关的法律法规.....为生物多样性保护与可持续利用提供了**坚实的**^[reaction, +impact] 法律保障。

แปล : ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ประเทศจีนประกาศใช้กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพมากกว่ายี่สิบมาตรา ซึ่งมอบการรับรองทางกฎหมายที่**มั่นคง**^[reaction, +impact] สำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

[ตัวอย่างที่ 9]

中国“划定生态保护红线, 减缓和适应气候变化”行动倡议, 入选联合国“基于自然的解决方案”全球 15 个**精品**^[reaction, +quality] 案例。

แปล : การริเริ่มปฏิบัติการ “การกำหนดเขตเส้นแดงแห่งการอนุรักษ์เชิงนิเวศ บรรเทาและปรับตัวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ” ของประเทศจีน ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรณี**ตัวอย่างที่ดี**

เยี่ยม [reaction, +quality] ของ 15 กรณีทั่วโลกว่าด้วย “วิธีการแก้ปัญหาที่อิงกับธรรมชาติ” ขององค์การสหประชาชาติ

คำที่แสดงการตอบสนอง (reaction) ตามมุมมองเชิงอัตวิสัยของมนุษย์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่ คุณภาพ (quality) และผลกระทบ (impact) คำว่า “มั่นคง” (坚实的) ในตัวอย่างที่ (8) จัดอยู่ในผลกระทบ (impact) ของประเภทการตอบสนอง (reaction) เน้นย้ำว่าประเทศจีนได้นำการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมายกระดับให้สูงขึ้นเป็นยุทธศาสตร์แห่งชาติ เพื่อเรียกร้องให้สาธารณชนร่วมมือกับรัฐบาลในการปรับปรุงระบบกฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับให้สมบูรณ์ รวมทั้งชักนำให้เหล่าผู้คนตระหนักรู้ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพด้วยตนเอง เป็นการยกระดับความสามารถในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของทั้งประเทศอย่างต่อเนื่อง

คำว่า “ตัวอย่างที่ดีเยี่ยม” (精品) ในตัวอย่างที่ (9) จัดอยู่ในคุณภาพ (quality) ของประเภทการตอบสนอง (reaction) เป็นการใช้คำประเมินคุณภาพเชิงบวกของรัฐบาลประเทศจีนต่อการทำให้กลไกระบบการอนุรักษ์พื้นถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การใช้คำเชิงบวกนี้บ่งบอกถึงประเทศจีนได้ใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศ และมีคุณภาพการในแผนโครงการที่สามารถปฏิบัติตามได้ รวมทั้งได้รับการยอมรับจากสหประชาชาติในยุคสมัยใหม่ สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติเชิงบวกของจีนที่มีต่อการพัฒนาเชิงนิเวศของประเทศตนเองและทั่วโลก

4.1.3 ระบบอารมณ์ความรู้สึก (Affect)

เนื่องจากสมุดปกขาวเรื่อง “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน” โดยหลักแล้วได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพที่ประเทศจีนยึดถือเมื่อช่วงไม่กี่ปีมานี้ และพรรณนาถึงมาตรการที่เลือกใช้และประสิทธิผลที่ได้รับในแง่การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศให้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม คำอธิบายที่เป็นการกระจายของระบบอารมณ์ความรู้สึกปรากฏค่อนข้างน้อย ส่วนมากเป็นคำแสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงบวก แสดงออกถึงความมุ่งมั่นหวังแรงกล้าที่จะทำให้การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติเป็นจริง ตลอดจนฉายภาพความปรารถนาในการร่วมมือกันสร้างประชาคมร่วมกันของทุกชีวิตบนโลก ตัวอย่างเช่น

[ตัวอย่างที่ 10]

中国坚持在发展中**保护** [Affect, +security]、在**保护** [Affect, +security] 中发展，提出并实施国家公园体制建设和生态保护红线划定等重要举措，不断强化就地与迁地**保护** [Affect, +security]，加强生物安全管理·持续改善生态环境质量，协同推进生物多样性**保护** [Affect, +security] 与绿色发展，.....**鼓励** [Affect, +satisfaction] 发展生态种植、生态养殖和可持续经营，.....**鼓励** [Affect, +satisfaction] 保护和可持续利用优良生物资源。推进城乡建设绿色发展进程。..... 人民群众的生态环境**获得感** [Affect, +satisfaction]、**幸福感** [Affect, +happiness] 和**安全感** [Affect, +security] 不断增强。

แปล : ประเทศจีนยืนหยัด**อนุรักษ์** [Affect, +security] ท่ามกลางการพัฒนา และพัฒนาท่ามกลาง**การอนุรักษ์** [Affect, +security] โดยเสนอและดำเนินการก่อสร้างระบบสวนสาธารณะแห่งชาติที่กำหนดเขตเส้นแดงแห่ง**การอนุรักษ์** [Affect, +security] เชิงนิเวศและมาตรการริเริ่มที่สำคัญอื่น ๆ สร้างความเข้มแข็งของ**การอนุรักษ์** [Affect, +security] ในพื้นถิ่นและนอกพื้นถิ่นอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง เสริมสร้างการบริหารจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพให้แข็งแกร่งขึ้น ปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศให้ดีขึ้นอย่างสืบเนื่อง ร่วมทำงานผลักดัน**การอนุรักษ์** [Affect, +security] ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม.....**สร้างกำลังใจ**

[Affect, +satisfaction] ในการพัฒนาเพาะปลูกเชิงนิเวศ การเพาะเลี้ยงเชิงนิเวศ และการดำเนินงานอย่างยั่งยืน

ปลุกกำลังใจ [Affect, +satisfaction] ในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพที่ดำรงอย่างยั่งยืน ผลักดันกระบวนการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการก่อสร้างตัวเมืองและชนบท ซึ่ง**ความรู้สึที่ได้รับสนอง** **ประโยชน์** [Affect, +satisfaction] ทางสภาพแวดล้อมเชิงนิเวศ **ความรู้สึเป็นสุข** [Affect, +happiness] และ**ความรู้สึปลอดภัย** [Affect, +security] ของหมู่มวลชนเพิ่มพูนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คำว่า “สร้างกำลังใจ” (鼓励) และ “ความรู้สึที่ได้รับสนองประโยชน์” (获得感) ในตัวอย่างที่ (10) จัดอยู่ในระบบอารมณ์ความรู้สึกประเภทย่อยความพึงพอใจ (satisfaction) ซึ่งบรรยายความรู้สึกพึงพอใจของผู้พูดต่อผลสำเร็จในการอนุรักษ์และการบริหารจัดการเชิงนิเวศของประเทศจีน เน้นย้ำถึงความปรารถนาอันแรงกล้าของผู้พูดในการแสวงหารอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ

คำว่า “ความรู้สึเป็นสุข” (幸福感) จัดอยู่ในประเภทย่อยความปิติยินดี (happiness) ซึ่งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเชิงนิเวศทางธรรมชาติให้ดีขึ้นสามารถยกระดับความรู้สึกเป็นสุขของมวลชนได้เด่นชัด เร่งเร้ารัฐบาลให้มุ่งพิจารณาความสำคัญและตอบสนองความต้องการอย่างกระตือรือร้นต่อข้อเรียกร้องของมวลชนในแง่การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเชิงนิเวศ และสนองความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศอันงดงามของมวลชนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ คำว่า “อนุรักษ์” (保护) และ “ความรู้สึปลอดภัย” (安全感) ได้อธิบายถึงความรู้สึกผูกพันชนิดยึดติดอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นต่อธรรมชาติ สะท้อนความสัมพันธ์เชิงวิภาษระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติที่ดำรงอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน และส่งอิทธิพลซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังแสดงออกถึงความห่วงหาเหวเห็นคุณค่า และความเคารพของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติอย่างโดดเด่น การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเชิงนิเวศมิเพียงแต่เป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลและประเทศเท่านั้น ทว่ายังเป็นผลลัพธ์แห่งการผนึกกำลังมวลรวมของทั้งสังคมโลก จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ระบบอารมณ์ความรู้สึกส่วนใหญ่เป็นคุณลักษณะเชิงบวก สำหรับวาทกรรมในสมุดปกขาว การใช้คำประเมินระบบอารมณ์ความรู้สึกในการถ่ายทอดอารมณ์เชิงบวกนั้นมีประโยชน์ต่อการกล่อมกลืนอารมณ์ของผู้อ่านต่อธรรมชาติ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามกัน เพิ่มความรักใคร่ที่ลึกซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังส่งเสริมการแทรกซึมระหว่างกันของมนุษย์และธรรมชาติ และร่วมกันประกอบสร้างเป็นโลกธรรมชาติที่กลมเกลียวกัน

4.2 ทศนคติเชิงนิเวศของประเทศจีนในยุคใหม่ที่สะท้อนให้เห็นได้จากสมุดปกขาว

ย่อหน้าที่สามในคำนำของสมุดปกขาวได้ระบุอย่างชัดเจนว่า จีนเป็นหนึ่งในประเทศแห่งความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์มากที่สุดในโลก วัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนได้สั่งสมภูมิปัญญาแห่งความหลากหลายเชิงชีวภาพมากมาย เช่น แนวความคิด “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” “เต๋าคล้อยตามธรรมชาติ” “ทุกสรรพสิ่งเสมอภาค” (万物平等) และแนวความคิดอื่น ๆ ได้สะท้อนการตระหนักรู้อันเรียบง่ายของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

แนวความคิดเชิงชีวภาพ “การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ” (人与自然和谐共生) มุ่งพิจารณาการให้ความสำคัญกับความคิดแบบองค์รวม แบบเสมอภาค และแบบเปิดกว้าง ซึ่งมีเพียงแต่เป็นการสะท้อนลักษณะโดยรวมของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ แต่ยังเป็นการสืบทอดและรังสรรค์ความคิดใหม่อย่าง “เต๋าคล้อยตามธรรมชาติ” (道法自然) ในปรัชญาเต๋าของจีน ซึ่งทศนคติเชิงนิเวศของประเทศจีนในยุคใหม่ที่สะท้อนให้เห็นได้จากสมุดปกขาว สามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นดังนี้

4.2.1 มุมมองภาพรวม: แนวคิดเชิงนิเวศโดยรวมของ “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง”

แนวคิดเชิงนิเวศโดยรวมเกี่ยวกับ “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” หรือเรียกว่า “เอกภาพแห่งภาวีสัยและอัตวิสัย” (物我一体) เป็นแนวความคิดพื้นฐานประการหนึ่งของสำนักเต๋าในประเทศจีน ซึ่งเน้นย้ำความสัมพันธ์ด้านความปรองดองและความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ “ธรรมชาติ” (天) ตามมุมมองของวัฒนธรรมเต๋าโดยหลักแล้วหมายถึงธรรมชาติแห่งฟ้า เป็นคำเรียกรวมทั่วไปของสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และฟ้าเท่ากับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ โดยเหลาจื่อและจวงจื่อเชื่อว่า มนุษย์และธรรมชาติผสมรวมเข้าด้วยกันอยู่ในองค์รวมหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นองค์รวมหนึ่งแบบกลมกลืน ดังที่เหลาจื่อเสนอในคัมภีร์ *เต๋าเต๋อจิง* ว่า “เต๋าให้กำเนิดหนึ่ง หนึ่งให้กำเนิดสอง สองให้กำเนิดสาม สามให้กำเนิดสรรพสิ่ง สรรพสิ่งแบกหีนและอุ้มหยาง ผสมพลังเข้ารวมกัน” (道生一，一生二，二生三，三生万物，万物负阴而抱阳，冲气以为和) (Chatri, 2000, p. 88) ธรรมชาติและมนุษย์เกิดร่วมกันเป็น “หนึ่งเดียว” (一) และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แห่งจักรวาลเดียวกันเสมอ นั่นคือ “เต๋า” (道) โดย “เต๋า” นี้อยู่ในฐานะขอบเขตที่สูงที่สุดของปรัชญาสำนักเต๋อในวัฒนธรรมจีน นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่มาในการให้กำเนิดสรรพสิ่งทั่วฟ้าดินแล้ว ยังเป็นต้นกำเนิดร่วมกันของสรรพสิ่งทั่วฟ้าดินและมนุษย์ชาติอีกด้วย รากเหง้านี้เองที่ทำให้มนุษย์และธรรมชาติผสมรวมเป็นหนึ่ง นอกจากนี้ จวงจื่อยังเสนอว่า “อันฟ้าดินกับข้าดำรงอยู่ร่วมกัน และทุกสรรพสิ่งเป็นหนึ่งเดียวกับข้า” (天地与我并生，而万物与我为一) โดยเชื่อว่าการกำเนิดเกิดรูป การพัฒนา และการดับสูญของทุกสรรพสิ่งใต้ฟ้าดินคือผลลัพธ์ในการขับเคลื่อนของหยวนชี (元气) หรือเต๋า ทั้งฟ้า ดิน มนุษย์และทุกสรรพสิ่งเป็นเอกภาพเดียวกัน

แนวคิดทางนิเวศแบบองค์รวมของปรัชญาสำนักเต๋อเรื่อง “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” นี้สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองภาพรวมของรัฐบาลจีนในการบริหารจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เฉกเช่นที่ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้ชี้ให้เห็นในการประชุมสุดยอดความหลากหลายทางชีวภาพแห่งสหประชาชาติเมื่อวันที่ 30 กันยายน ค.ศ. 2020 ว่า “ต้องยืนอยู่ ณ ความสูงของความรับผิดชอบต่ออารยธรรมมนุษย์ชาติ ค้นหาหนทางการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ควบรวมแผนกำลังแห่งการบริหารจัดการทั่วโลก และยกระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วโลก” (The Information Office of the State Council, 2021) ดังนั้น การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพทั่วโลกนับวันจึงยิ่งกลายเป็นองค์รวมเดียวกันมากขึ้น แต่ประเทศควรตระหนักต่อสถานการณ์องค์รวมในการเผชิญหน้าปัญหาการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก และผลักดันความเป็นเอกภาพที่กลมกลืนทางอารยธรรมเชิงนิเวศทั่วโลกจากมุมมองสถานการณ์โดยรวม เพื่อส่งเสริมให้แนวคิดนิเวศวิทยามีความสำคัญเป็นลำดับแรก มุ่งเน้นการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก เพื่อให้สภาะอุดมคติแห่งการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพที่ “การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ” กลายเป็นจริง

4.2.2 มุมมองความเท่าเทียมกัน: สรรพสิ่งเสมอภาคไร้ซึ่งสถานะสูงต่ำ

ปรัชญาสำนักเต๋อได้เสนอประจักษ์ว่า ต้องอาศัยความสัมพันธ์ของ “เต๋า” และ “ธรรมชาติ” ในการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ กล่าวคือเป็นความคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและร่วมรากเหง้าเดียวกันระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ซึ่งธรรมชาติหรือว่าชีวภาพแห่งโลกเป็นระบบนิเวศอันใหญ่โตหนึ่งเดียว สังคมมนุษย์ชาติเป็นเพียงระบบย่อยในนั้น มนุษย์ชาติเป็นสมาชิกของธรรมชาติ แต่มิได้เป็นผู้บงการธรรมชาติ ทุกสรรพสิ่งในธรรมชาติล้วนเสมอภาคกัน ไม่มีการแบ่งแยกสถานะสูงต่ำ ใด ๆ ทั้งสิ้น ดังที่ “คัมภีร์เต๋าเต๋อจิง” ของเหลาจื่อได้ระบุในบทที่ 5 ว่า “ฟ้าดินไร้จิตจักปราณี ถือเอาสลกลิ้นเป็นตั้งหุนสุนัขฟาง” (天地不仁，以万物为刍狗) (Pakorn, 2010, p. 10) ความหมายคือ ฟ้าดินไร้ซึ่งความลำเอียงใด ๆ ถือว่าทุกสรรพสิ่งในฟ้าดินเป็นหุนสุนัขฟางหรือสิ่งที่ต่ำต้อย ทำให้บรรดาทุกสรรพสิ่งในฟ้าดินรุ่งเรืองและเหี่ยวเฉาด้วย

ตนเอง ความหมายคือสถานะของทุกสรรพสิ่งแห่งฟ้าดินล้วนเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ตำรา “จวงจื่อ-ชีวสุ่ย” 《庄子·秋水》 ยังชี้ให้เห็นว่า “ด้วยมุมมองของเต๋า ทุกสรรพสิ่งไร้ซึ่งสถานะสูงต่ำ ด้วยมุมมองของสรรพสิ่ง ต่างย่อมมองกันเองว่าสูงและต่ำ” (以道观之，物无贵贱；以物观之，自贵而相贱。) ส่วน “เหลี่ยจื่อ-ชีวฝู” 《列子·说符》 ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “ด้วยมุมมองของโลภิยะ ความสูงต่ำมิได้อยู่ที่ตน ทุกสรรพสิ่งแห่งฟ้าดิน อยู่ร่วมเคียงกับข้า การแบ่งแยกประเภทเช่นกัน ไร้ซึ่งประเภทความสูงต่ำ” (以俗观之，贵贱不在己。天地万物，与我并生，类也。类无贵贱。) ความหมายคือ การนำเอามนุษย์และสิ่งต่าง ๆ มาจัดอยู่ในสถานะความสัมพันธ์ที่เสมอภาคกัน มนุษยชาติมิได้เหนือล้ำไปกว่าสรรพสิ่งอื่นใด เป็นเพียงแค่สมาชิกสามัญผู้หนึ่งในโลกธรรมชาติ ดังนั้นควรเคารพทุกชีวิตทั้งหมดของโลกธรรมชาติและเคารพกฎเกณฑ์ธรรมชาติ

หากนำแนวคิดปรัชญาสำนักเต๋ามาเกี่ยวกับ “ทุกสรรพสิ่งไร้ซึ่งสถานะสูงต่ำ” ซึ่งเป็นมุมมองความเท่าเทียมกันในเชิงนิเวศวิทยา มาพิจารณาทั้งด้านแนวคิดและด้านการปฏิบัติของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน ก็นับว่าเป็นการก้าวข้ามแนวคิดการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ เดกเช่นที่สมุดปกขาวได้เสนอไว้ในเนื้อหาหลักว่า “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศจีนอาศัยการก่อสร้างประเทศจีนที่สวยงามเป็นเป้าหมายเพื่อยุติความเสียหายอันเนื่องมาจากการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน วังจันตี การพัฒนาอย่างรอบด้าน และความเจริญรุ่งเรืองอันยั่งยืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสังคม” (The Information Office of the State Council, 2021) ซึ่งขณะที่แนวคิดนี้สร้างประโยชน์ให้แก่มนุษยชาติ ก็ยังได้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการรักษาความสมดุลเชิงนิเวศและรับรองการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมมนุษยชาติอีกด้วย

4.2.3 มุมมองอนาคต: คล้อยตามธรรมชาติ และกฎเกณฑ์การพัฒนา

แนวคิดหลักของเหลาจื่อ คือ ธรรมชาติและอกรรม (自然无为) โดยสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างสมเหตุสมผลภายใต้ข้อสันนิษฐานของการปรับตัวให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ปรัชญาสำนักเต๋าคือว่า หากมนุษย์ต้องการจะมีการกระทำที่เป็นธรรมชาติ (自然) และอกรรม (无为) ลำดับแรก คือต้องเจริญรอยตามแบบอย่างของธรรมชาติ เหลาจื่อกล่าวว่า “คนคล้อยตามดิน ดินคล้อยตามฟ้า ฟ้าคล้อยตามเต๋า เต๋าคล้อยตามธรรมชาติ” (人法地，地法天，天法道，道法自然) (Chattri, 2000, p. 53) ซึ่งคำพูดของเหลาจื่อดังกล่าวสามารถเข้าใจว่าเป็นความสัมพันธ์เวียนเกิดที่เรียบง่ายอย่างหนึ่ง นั่นคือมนุษย์ควรปฏิบัติตามแบบอย่างของธรรมชาติ ถ้าหากมนุษย์ปฏิบัติตามแบบอย่างของธรรมชาติ จะช่วยให้ปรากฏสภาวะแห่งความกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ซึ่งหวางปี้ (王弼) ได้เขียนคำนำไว้ในคัมภีร์เต๋าคือเพื่ออธิบายความอย่างชัดเจนว่า มนุษย์ต้องปฏิบัติตามแบบอย่างของธรรมชาติอย่างไร อันคำกล่าวนั้นว่า “ผู้คล้อยตามธรรมชาติ ยามตรงไปตรงมา ย่อมตงฉิน ยามลื่นไหลย่อมอะลุ่มอล่วย ไร้ซึ่งสิ่งที่ขัดต่อธรรมชาติ” (法自然者，在方法方，在圆法圆，于自然无所违也) (Wang, 2006) ความหมายคือตรงมาก็ปล่อยให้ตรงไปตามธรรมชาติ ลื่นไหลก็ปล่อยให้อะลุ่มอล่วยตามธรรมชาติ หากมนุษย์คล้อยตามธรรมชาติ ก็ควรปฏิบัติตามคุณสมบัติที่แท้จริงและกฎเกณฑ์แห่งการพัฒนาของทุกสรรพสิ่ง

มุมมองของปรัชญาสำนักเต๋าก็เกี่ยวกับธรรมชาติที่สะท้อนให้เห็นในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ นั่นคือ ผู้คนต้องทอดมองอนาคตระยะยาว และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างจำกัดตามที่ธรรมชาติของโลกรองรับได้ อย่างมุ่งสนใจแต่ผลประโยชน์ระยะสั้นเบื้องหน้าและละเลยการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติควรคงอยู่ในความสามารถแห่งวงจักรอันดี ดังที่สมุดปกขาวระบุในบทสรุปว่า “มองไปสู่ออนาคตเบื้องหน้า ประเทศจีนจะยึดถือแนวความคิดประชาคมร่วมกันแห่งชีวิตของมนุษย์และธรรมชาติ จัดให้การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นเนื้อหาสำคัญในการก่อสร้างอารยธรรมเชิงนิเวศ ผลักดันส่งเสริมระบบการบริหารจัดการและความสามารถทางการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงสภาพการณ์ของระบบนิเวศทางธรรมชาติ ยกย่องการทำงานบริหารเชิงนิเวศ พัฒนาความสามารถทางการจัดหาผลิตภัณฑ์เชิงนิเวศให้สูงขึ้น ทำให้

วงจรที่ดีของระบบนิเวศทางธรรมชาติปรากฏเป็นจริง ตอบสนองความต้องการของประชาชนในการมีสิ่งแวดล้อมทางนิเวศวิทยาอันงดงามที่นับวันยิ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง” (The Information Office of the State Council, 2021) เช่นนี้แล้ว มนุษยชาติจึงจะสามารถกระตือรือร้นที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่และข้อเรียกร้องใหม่ได้ ส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่องให้ก้าวทันยุคสมัย และพัฒนานวัตกรรมใหม่ รวมทั้งร่วมมือกันเพื่อตอบสนองความท้าทายด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก ตลอดจนยังสำแดงบทบาทมากยิ่งขึ้นในการบรรลุวิสัยทัศน์ที่สวยงามของการอยู่ร่วมกันอย่างกลมเกลียวระหว่างมนุษย์และธรรมชาติให้เป็นจริง

5. บทสรุป

งานวิจัยนี้ได้อาศัยทฤษฎีการประเมินค่าของมาร์ตินและไวต์ในการศึกษาลักษณะภาษาการประเมินระบบทัศนคติในสมุดปกขาวเรื่อง “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน” ผลการศึกษาพบว่าลักษณะภาษาการประเมินระบบทัศนคติมี 3 ประเภท โดยพบระบบการวินิจฉัยมากที่สุด 73.61% ในขณะที่ระบบความนิยมชมชอบพบมากเป็นอันดับถัดมา 18.85% และระบบอารมณ์ความรู้สึกพบเป็นอันดับสุดท้าย 7.54% จากการวิเคราะห์การกระจายระบบทัศนคติโดยรวมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในกระบวนการประเมินระเบียบเรียงสมุดปกขาว โดยหลักแล้วผู้ใช้ภาษามักอาศัยคำที่แสดงระบบการวินิจฉัยและความนิยมชมชอบ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ค่อนข้างเป็นเชิงภววิสัยมาถ่ายทอดการประเมินค่าและความตระหนักรู้ทางสังคมต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน เพื่อหลีกเลี่ยงการลดทอนความน่าเชื่อถือของถ้อยคำให้ต่ำลง อันเนื่องมาจากอารมณ์ที่หลากหลายและเข้มข้น สมุดปกขาวนี้ได้วางกฎเกณฑ์เชิงระบบและกำหนดภารกิจของประเทศ โดยยึดบรรทัดฐาน ระเบียบข้อบังคับเป็นเนื้อหาหลัก เน้นย้ำความสำคัญของการประเมินค่าศีลธรรมและจริยธรรมเชิงนิเวศของมนุษย์ เรื่องราวและวัตถุ ฯลฯ ดังนั้น ทัศนคติการวินิจฉัยและความนิยมชมชอบในตัวบทสมุดปกขาวจึงมีค่อนข้างมาก ส่วนการอธิบายลักษณะภาษาการประเมินอารมณ์ความรู้สึกมีค่อนข้างน้อย ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการประเมินค่าสามารถใช้ศึกษาการประเมินลักษณะภาษาการประเมินระบบทัศนคติในสมุดปกขาว “การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศจีน” ได้อย่างชัดเจน

ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยนี้ยังวิเคราะห์ถึงทัศนคติเชิงนิเวศของประเทศจีนในยุคใหม่ที่สะท้อนให้เห็นผ่านสมุดปกขาว ผลการศึกษาสามารถพิจารณาได้จาก 3 ทัศนะ ได้แก่ มุมมองภาพรวม มุมมองความเท่าเทียมกัน และมุมมองอนาคต ซึ่งช่วยปลูกความตระหนักรู้เชิงนิเวศของผู้คนในการเคารพธรรมชาติ ปฏิบัติตามธรรมชาติอย่างสอดคล้อง และอนุรักษ์ธรรมชาติ สนับสนุนการชี้แนะคุณค่าองค์รวมของ “มนุษย์กับธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” สร้างมุมมองความเท่าเทียมเชิงนิเวศ “ทุกสรรพสิ่งเสมอภาค” คงไว้ซึ่งมุมมองการพัฒนาอนาคตของ “แต่คล้ายตามธรรมชาติ” เป็นสภาวะสมดุลระหว่างมนุษย์และธรรมชาติประเภทหนึ่ง และเสาะแสวงหาดินแดนแห่งใหม่ซึ่งงามทางการพัฒนาอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะเป็แนวคิดชนวัฒนธรรมดั้งเดิม “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” หรือ “แต่คล้ายตามธรรมชาติ” อันเป็นหลักปรัชญาแห่งการวางตนทางสังคม ต่างอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติเป็นมูลฐานหลัก ล้วนอธิบายอย่างเป็นระบบถึงความสัมพันธ์ซึ่งรายรอบความกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติที่ปรากฏขึ้นจริง ดังนั้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดหลักศีลธรรมเชิงนิเวศในชนวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดปรัชญาเชิงนิเวศของสำนักเต๋าแห่งยุคสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน จึงมีคุณค่าอ้างอิงที่สำคัญสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของมนุษยชาติในปัจจุบัน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- Chatri Saebang ชาตรี แซ่บ้าง. (2000). *Seuksa khamphi Taotoe* ศึกษาคัมภีร์เต๋าเต๋อ [Study the scripture Tao-te Ching]. Sukkhapabjai.
- Pakorn Limpanusorn ปกรณ์ ลิ้มปณฺสรณ์. (2010). *Khamphi Tao khong Laotzu* คัมภีร์เต๋าของเหลาจื้อ [Tao-te Ching of Lao Tzu]. Sangsanbooks.

ภาษาต่างประเทศ

- Cai, S. Q., & Wang, M. 蔡守秋 & 王萌. (2020). “*Rén Yǔ Zì Rán Shì Shēng Mìng Gòng Tóng Tǐ*” *Lǐ Niàn De Huán Jìng Fǎ Yùn Hán* “人与自然是生命共同体”理念的环境法蕴涵 [The environmental law connotation of the idea that “Man and Nature Is a Community of Life”]. *Journal of Jishou University (Social Sciences)*, 41(4), 30-37
<https://skxb.jsu.edu.cn/EN/Y2020/V41/I4/30>
- Deng, S. Y., & Zhang, X 邓思杨 & 张晓. (2022). *Dǎng De Shí Bā Dà Yǐ Lái Xī Jìn Píng Shēng Tài Wén Míng Sī Xiǎng Yán Jiū De Jìn Zhǎn Jí Zhǎn Wàng* —— *Jī Yú CSSCI Shù Jù Kù (2013—2021) De Wén Xiàn Jì Liáng Fēn Xī* 党的十八大以来习近平生态文明思想研究的进展及展望——基于 CSSCI 数据库(2013—2021)的文献计量分析 [Research on progress and prospect of Xi Jinping’s ecological civilization thought since 18th national congress of the communist party of China—Based on the bibliometric analysis of CSSCI database (2013-2021)]. *Shandong Social Sciences*, 32(12), 33-38.
- Fang, H. M. 房红梅. (2014). *Lùn Píng Jià Lǐ Lùn Duì Xì Tǒng Gōng Néng Yǔ Yán Xué De Fā Zhǎn* 论评价理论对系统功能语言学的发展 [On the contributions of appraisal theory to systemic functional linguistics]. *Modern Foreign Languages*, 37(03), 303-311, 437.
- Huan, Q. Z. 郇庆治. (2022). *Xī Jìn Píng Shēng Tài Wén Míng Sī Xiǎng De Lǐ Lùn Yǔ Shí Jiàn Yì Yì* 习近平生态文明思想的理论与实践意义 [Theoretical and practical significance of Xi Jinping thought on ecological civilization]. *Studies on Marxist Theory*, 8(03), 15-25.
- Li, J. W., & Kang, Y. W. 李金华 & 康亚玮. (2023). *Xī Jìn Píng Shēng Tài Wén Míng Sī Xiǎng: Lǐ Lùn Sù Yuán, Hé Xīn Nèi Yùn Jí Shí Dài Jià Zhí* 习近平生态文明思想：理论溯源、核心内蕴及时代价值 [Xi Jinping thought on ecological civilization: Theoretical origin, core connotation and value of the times]. *Journal for Party and Administrative Cadres*, 41(02), 9-16.
- Li, M. 李猛. (2018). *Gòng Tóng Tǐ, Zhèng Yì Yǔ Zì Rán* —— “*Rén Yǔ Zì Rán Shì Shēng Mìng Gòng Tóng Tǐ*” *Yǔ* “*Rén Lèi Mìng Yùn Gòng Tóng Tǐ*” *Shēng Tài Xiàng Dù De Zhé Xué Chǎn Shì* 共同体、正义与自然——“人与自然是生命共同体”与“人类命运共同体”生态向度的哲学阐释 [Community, justice and nature: On the philosophical foundation of “Man and Nature Forming a Community of Life” and the ecological dimension of “Community with

- Shared Future for Mankind”]. *Journal of Xiamen University (Arts & Social Sciences)*, 24(05), 9-15.
- Martin, J. R. (2000). Beyond exchange: Appraisal systems in English. In S. Hunston & G. Thompson (Eds.), *Evaluation in text: Authorial stance and the construction of discourse* (pp. 142, 175). OUP.
- Martin, J. R. (2017). The discourse semantics of attitudinal relations: Continuing the study of lexis. *Russian Journal of Linguistics*, 21(1), 22-47.
- Martin, J. R., & Rose, D. (2003). *Working with discourse: Meaning beyond the clause*. Bloomsbury Publishing.
- Martin, J. R., & White, P. R. (2005). *The language of evaluation: Appraisal in English*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230511910>
- Martin, R. D. (2007). The evolution of human reproduction: A primatological perspective. *American Journal of Physical Anthropology*, 134(S45), 59-84. <https://doi.org/10.1002/ajpa.20734>
- The Information Office of the State Council 国务院新闻办公室. (2021). 《Zhōng Guó De Shēng Wù Duō Yàng Xìng Bǎo Hù》 Bái Pí Shū 《中国的生物多样性保护》白皮书 [Whitepaper “Biodiversity conservation in China”]. Retrieved May 6, 2023, from <http://www.scio.gov.cn/zfbps/ndhf/44691/Document/1714485/1714485.htm>
- Thomson, E. A., & White, P. R. R. (Ed.). (2008). The news story as rhetoric: Linguistic approaches to the analysis of journalistic discourse. In *Communicating conflict: Multilingual case studies of the news media* (pp. 1-24). Continuum.
- Wang, B. 王弼. (2006). 《Zhū Zǐ Jí Chéng》 Zhī 《Lǎo Zǐ Zhù》 《诸子集成》之《老子注》 [Symposium of the philosophers——the annotation of Tao-te Ching]. Zhonghua Book Company.
- Wang, Y. C. 王雨辰. (2022). *Xí Jìn Píng Shēng Tài Wén Míng Sī Xiǎng Shì Yù Xià De “ Rén Yǔ Zì Rán Hé Xié Gòng Shēng De Xiàn Dài Huà ”* 习近平生态文明思想视域下的“人与自然和谐共生的现代化” [Harmonious coexistence of man and nature from the perspective of Xi Jin-ping’s ecological civilization thought]. *Seeking Truth*, 4(04), 11-20.
- Wang, Z. H. 王振华. (2001). *Píng Jià Xì Tǒng Jí Qí Yùn Zuò —— Xì Tǒng Gōng Néng Yǔ Yán Xué De Xīn Fā Zhǎn* 评价系统及其运作——系统功能语言学的新发展 [APPRAISAL systems and their operation: A new development in the systemic functional linguistics]. *Journal of Foreign Languages*, 06, 13-20.
- White, P. R. R. (2001). *An introductory tour through appraisal theory*. The Appraisal Website. Retrieved January 22, 2023, from <https://www.grammatics.com/appraisal/appraisaloutline/framed/frame.htm>
- Xiao, Y., & Hu, W. 肖宇 & 胡雯. (2022). *Xí Jìn Píng Shēng Tài Wén Míng Sī Xiǎng De Jià Zhí Luó Jí : Yǐ Rén Mín Wéi Zhōng Xīn* 习近平生态文明思想的价值逻辑：以人民为中心 [The value logic

of Xi Jinping's ecological civilization thought: People-centered]. *Journal of Urumqi Vocational University*, 31(03), 14-17.

Zhang, Q. H., & Feng, W. H. 张乾元 & 冯红伟. (2020). *Xi Jin Ping Sheng Tai Wen Ming Si Xiang Dui You Xiu Chuán Tǒng Shēng Tài Wén Huà De Chuán Chéng Yǔ Fā Zhǎn* 习近平生态文明思想对优秀传统文化的传承与发展 [On the inheritance and development of excellent traditional ecological culture in Xi Jinping thought on ecological civilization]. *Journal of Northwest Minzu University (Philosophy and Social Sciences)*, 24(06), 1-6.